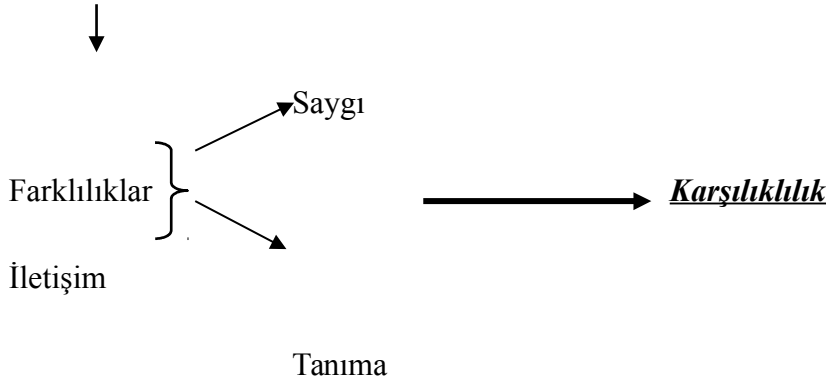

IX. DERS

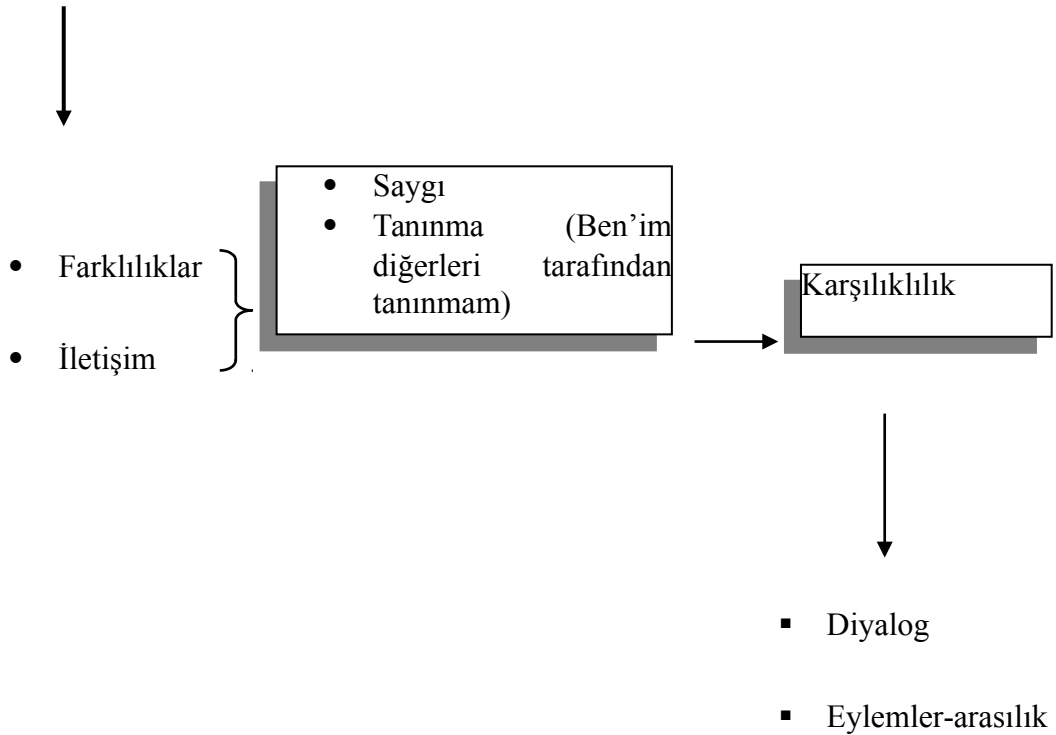
Kişisel Kimlik

Diğerinin tanınması saygı ile olur. Tanınma ise “ben”im tanınmamdır. Bu iletişimi olanaklı kılar. Eylemler arası diyalog iletişim halini göstermektedir. Bu iki kavram eylemler arası diyalog için açılmayı kavramlardır. Aynı zamanda bu durum eylem ile söylem arasındaki benzerliği de açığa çıkarır.

Bireysel Kimlik

Bir diğeriyle olan ilişki ve ona bağlılık [Dolayım]

Tarih ve edebiyat kendini anlamının temelidir. Edebiyat eserlerinde tarih anlatı olarak açığa çıkar. Tarih, yoruma açıktır. Olaylar çeşitli anlamlandırmalara açıktır. Edebiyat ve

tarihte hem yitimsizlik hem de yitimsizlik vardır. Anlamlandırma zincirleri yitimsizliği getirir. Edebi anlatım tarihle birleştiğinde, ben'im kendimi anlamam anlatisallaşır. Geçmiş eylemler, olaylar tarihi meydana getirirken, bellek, imgelem[imgeler ile anlatım], edebiyatı oluşturur. Bunlar bir anlatıyı meydana getirir. Ben'im kendimi anlama sürecimde, anlatı, bunun görünme biçimidir. Ben'in yitimsizliği anlatıdır. Kendini anlatisallaştırabilmek, kendini betimlemektir.

Söylem – Eylem ilişkisi anlatisallaşmakta görülür. Bu ilişki, anlatıcı anlatırken sürekli olarak dünyada bulunma olanağı, yani eylemimizdir. Anlatılan hiçbir şey 'saçma' olamaz. Varoluş 'saçma' değildir. Varolan her şey anlam içerir. Anlatılan her şey yaşantısaldır.

İnsanı insan yapan temel nitelikler :

- Söylem – Eylem birliği / benzeşimi
- Eylem olarak 'kendi'
- Eylemin yitimsizliği
- Anlatisallık, kimlik, zaman
- Etik
- Politika

İnsan olma yetisinin temel nitelikleri

"Kendi"nin Dünyaya Yitimli Açıklığı

Gadamer, bu açıklığı anlamının tarihsel ufku ile, Heidegger ise Varlık'ın tarihsel ufku ile temellendirir. Ricoeur'e göre ise bu açıklığın temellendirilmesinde iki boyut söz konusudur.

- 1) Eylemin Fiziksel Görünüşleri
- 2) Dünyanın devinimleri

İkisinin koordinasyonu temellendirmeyi sağlar.

1) Eylemin Fiziksel Görünüşleri: Eylemi kuran maddi dünya, zamansal ve mekansaldır. Eylemin ilk yeri maddi konumdur [zamansal – mekansal bulunuş]. Eylem, belli bir zamanda ve mekanda açığa çıkar.

2) Dünyanın Devinimleri : Tarihsel ve kültürel yapı, dünyanın devinimleridir.

Bu ikisi arasındaki koordinasyon, “kendi”nin yitimli açıklığını açılar. Bu, uyumsuzluğun hermeneutik’dir. Yitimli ve yitimsizin biraradalığı, fakat uyumsuzluğu söz konusudur. Ricoeur’de Varlık, eylemdir. Özden önce eylem gelir. Hermeneutik’in çıkış noktası da eylemdir. Hermeneutik ve fenomenolojiyi biraraya getirmeye çalışır. Dil araç değil, dolayımıdır. Eylem kendini dilde açar.

Dil Sistemi

/

Söylem

Yapısalcıların “dil sistemi” anlayışında, dil, araçsaldır. Dil sistemi kodlar üretir ve eylemi belirler. Varolan şeylere anlamlar yükler. Böyle bir sistemde zaman, tarihsel genişleme ve yayılma söz konusu değildir. Dil sistemi kendi dışına gönderimde bulunmaz, homojendir ve kendi imlerine, kodlarına gönderimde bulunur. Gerçekliği sistemde kurup, empoze etmeye dayalı bir anlayıştır. Dil sistemi öznel; “özne” ile başlar.

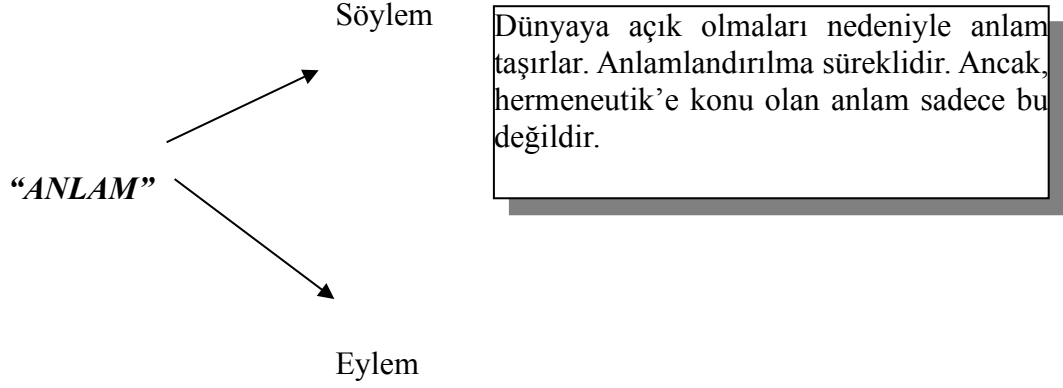
Buna karşın, Ricoeur’e göre, biz dile ve anlam bağlamlarına doğarız. Ricoeur, dış dünyayı önceler. Dış dünyanın karmaşık bağlamı önplandadır. Söylem, zamanda yayılır, genişler ve tarihsel-kültürel alana [kendi dışına] gönderimde bulunur. Diyalogta etkinleşen söylemdir. Dil sistemi diyalogta etkinleşmez; diyalogu belirler. Söylem ise diyalogsal bir şeydir. Söylemin gönderimi dış dünyadadır. Dil sistemi öncedir, söz ikincildir. Söylemde ise söz öncedir; diyalog çıkış noktasıdır. Söylem ile eylem arasında benzeşim vardır. Eylem zamanda yer alır; eylemlere –kendi dışına- açılır ve anlamlandırma sürecine açıktır. Eylemin diyalogsal bir yapısı vardır.

Eylemde iki temel yapı vardır:

- Zaman – Mekan’da ortaya çıkan “EYLEM” [Eylemin tanınan, yargıya açık kısmı]
- Eylem, söylem gibi ilkeler, kurallar taşır. (Yasaklar, görgü kuralları vb..)

[Bağlamsız yaşanmadığını, dünyaya açık olduğunu gösterir. Olumsuz belirlemeler değil, anlamlı bağlama açık olunması söz konusudur.]

Eylem ve söylem “anlam” taşır.

Hermeneutik, kendinde yitimsiz bir süreçtir. Belli bir eylem ve belli bir anlam değil, anlayımı dolayımlayacak bir şey içerir. Tarihsel süreçte yayılıp genişleyen bir anlam dolayımılması söz konusudur.

Söylem hermeneutik ile, eylem ise fenomenoloji ile ilgilidir. Benzeşim, hermeneutik ile fenomenolojiyi biraraya getirmektedir. Fenomenolojinin olumsuzlayıcı boyutta –varoluşsal boyut- bırakılmasını eleştirir. Varoluş, kendi dışını anlamlandıramaz. Dünyayı anlamlandırabilmek için fenomenoloji ile hermeneutik'i biraraya getirir.

Anlam kendini zamanda açar. Söylem ve eylemin de benzer yapıları vardır. Zaman, tarihsel zamandır.

Eylem, Söylem → Zaman → Anlam

Anlam, süreçleşen ve açılan bir şeydir. Söylem – eylem benzeşimi metin olarak yönelmeyi getirir.

Kartezyen düşüncede anlam, doğrudan, kesin, nesnel ve açıktır. Oysa Ricoeur'un düşüncesine göre anlam dolayımıdır. Metaforlar, analogiler, semboller ile dolayım sağlanır. “Sembol” kavramı önem taşır. Sembol, doğrudan gösterdiği anlam ile diğer anlamlara gönderimde bulunur. Sembol, gösterirken gizler. Çeşitli anlamlandırma ve anlamalara olanak tanır. Ricoeur, semboller hermeneutik'ini geliştirmeye çalışır. Sembol kavramı “yorum”

kavramı ile tamamlanır. Sembol ile yorum arasında diyalektik bir ilişki vardır. Bu, metinler için olduğu kadar eylemler için de geçerlidir. Eylem de yoruma açıktır.

Sembolik boyut, bütün – parça ilişkisi ile ele alınır. Parçalara bakarak bütün yorumlanırken, bütüne bakarak parçalar yorumlanır. Metin ve eylemde böyle bir dinamik vardır. Sembolün gönderimde bulunduğu anlamlar çokluğu bu dinamik ile olanak kazanır. Bu, “yorumlar arası çekişme”dir. Gösterirken gizleyen ve yoruma açık olan metin, farklı yorumların çekişmesini sağlar. Ancak bu, nihilist ya da görelî bir durum yaratmaz. Yorumlar diğer yorumlar ile karşılaştırılarak kökensel ve orjinal olana en yakın yorumun bulunması olanak kazanır. Yorumların çekişmesi, sürecin devamını da sağlar. Ancak, ortaya çıkar kriter kesin-“nesnel” değil, belirsiz-“nesnel”dir. Metnin kendi içi ile dışı arasında diyalektik bir ilişki ve süreç vardır. Ricoeur, yorumun şiddet içeren boyutunu eleştirir ve metnin içinden de kopmamak gerektiğini savunur. Yorum, metne dayatılmaz.

Eylem € *Zaman* *ANLAM*

Sembol, eylemin zamana yayılmasını sağlar. Sembol ile dolayımlanan anlam, ertelenmekte ve zamanda genişlemektedir. Eylem böylece tarihsel zamanda yer alır.